ДОСЛОВЕН ПРЕПИС НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ЛЕТОПИСНАТА КНИГА НА ЧИТАЛИЩЕТО

/книгата – прошнурована и с печата на общината, подпечатана е скрепена с подпис на тогавашния кмет – 1928 г Дачо Петров и съдържа 50 листа, от които попълнени 13, а празни останалите – б.а./

В лято 1905, 30-го януария, ден Св. Антония, основа се просветително дружество „Правда" в с. Горски Сеновец, околия Горнооряховска, окр. В. Търновски, от любознателни и родолюбиви селяни – ние следующите : Димитър Ангелов – учител, Христо Бояджиев – учител, род от гр. Елена, Дачо Петров, Атанас Колев, Байчо Велков, Дачо Стойчев, Георги Попниколов, Дачо Стоянов, Марко Нейков, Свещ. Иван Панайотов, Никола Ив. Дицов, Димо Христов, Георги Генов, Пенчо Желев, Тодор Христов, Марко Петров, Генчо Петков, Минчо Стоянов, Стефан Колев, Косю Нейков, Душко Ганчев, Станчо Ангелов, Йонко Цвятков, Колю Събев, Белчо Колев, Христо Д. Барболов, Съби Димитров, Киро Ангелов, Петър Нейков, Иван Попов /Чаир/, Стоян Петков, Атанас Георгев, Иван Тодоров, Георги Иванов Шереметски, Йордан Петков, Злати Белчев, Иван Колев, Тодор Статев, Коста Стаматев, Димитър Иванов /Шереметски/, Иван Стаматев, Георги Григоров и Александър Янков /от София/.

Първото дружествено настоятелство е имало следния състав: Председател – Дачо Петров, подпр. - Атанас Колев, касиер – Байчо Велков, библ. - Димитър Ангелов, секретар – Дачо Стойчев.

Като всички културно-просветни институти, нашето чит. Дружество е рожба на ония народнически идеали, които бяха обладали нашето учителство и интелигенция в първите години след освобождението, завещани му от българските първоучители и дейци по възраждането като

Паисия, Софрония, Неофита, Каравелова, Ботева и др. То се явява като зрял плод на оня възрожденски дух на бълг. Селянин, жаден за наука и просвета, стремящ се да набере всичко изгубено и проспано през време на петвековното робство, стараещ се в бързо темпо да догони културата на западните народи, живели с векове свободен и спокоен живот. То се явява и като резултат на ония стопанско-икономически тежнения, с които са се сблъскали нашите селяни през първите години след освобождението, неясно очертани с умовете на техните предци, навеяни им пак от културния запад. Най-сетне читалището ни се е явило да отговори на оная нужда от обществена и политическа просвета, тъй нужна на бълг. Село, като школа за бъдещи общественици и деятели.

Това се вижда от глава 1 на първия устав на дружество „Правда" – цели на дружеството: Умствено, нравствено и икономическо повдигане на селяните. Възбуждане интерес към обществения живот във всичките му проявления и пр." Между средствата, с които др-то постига целите си, като библиотека, сказки, реферати, театрални представления и пр. то си поставя и чисто стопанско-икономически задачи: купуване земеделски сечива, оръдия и машини, откриване кооперативни магазини и пр. Както названието „др-ство Правда", а така също и горепосочените му цели ни сочат ясно, че то е отговаряло на всички културно-просветни нужди на населението и впоследствие се явява като родоначалник на другите обществено-просветни дружества като кооперация „Трудолюбие", младежки дружества и пр.

През първите години от основаването на д-во „Правда", обгърнало под крилата си всички млади селяни, закипява трескав живот, под ръководството на също младите учители Димитър Ангелов и Георги п.Николов. По липса на читалищно помещение, в училището се започват вечерни четения, сказки, реферати, и вечерни курсове, където се стича старо и младо, да черпи знания, да получи елементарна грамотност.

През зимните празници се устройват литер. Вечеринки на които се представят предимно пиеси с историческо-борческо съдържание, със сюжети из борбите ни с турците, като „Левски”, „Филип Тотю”, „Стефан Караджата”, „Дряновски чорбаджия”, „Хаджи Димитър”, „Руска”, „Геновева” /многострадална/ и др., на които буйните младежи маршируват, размахват сабли и гърмят със старите „кринки”, намиращи се тогава в изобилие из село. Това бяха истински празненства за младежта, която манифестираше по тоя начин своя изблик на борческа енергия, потискана с векове от тирана-турчин. Тия представления и разкази из миналото на нашия народ подготвиха духа на българина за самостойна борба срещу турците, като реванш на техните золуми и издевателства над всичко българско, и през Балканската война огласиха с победни ура тракийските и одрински поля, като по тоя начин написаха с кървави слова българската епопея и разнесоха по цял свет името и славата на българското оръжие.

Нашата тогавашна младеж, закърмена борчески и революционно не остана чужда на мирните тежнения на времето и се мъчеше всячески да подобри своето материално благосъстояние.

Лете, пръскани по печалба из Русия, Унгария и Влашко, зиме сеновчени се завръщаха с шепа златни наполеони и раздвижваха търговския баланс на майка България. Това стигаше за данъци, дрехи и обувки и оставаше доста за хора, веселби и гуляи през зимните празници.

Макар и членския внос в дружеството дълги години да бе 20 стотинки месечно или 2.40 лв годишно, с разни томболи, представления и честитки по имени дни и пр. бързо се събрала една доста значителна сума, с която набавили 1 читалищен шкаф за 50 лв, един триор за 400 лв. и 1 мисиротрошачка за 200 лв. Тези малки земеделски машини до скоро обслужваха населението и доставяха значителни доходи на читалището.

Все по това време се проагитираха и доставиха от селяните първите плугове.

Малко история

Ала Балканската война и последвалата я нещастна за нас междусъюзническа война като че ли тури кръст на тоя буен духовен подем у българина, народа изпадна в униние и изостави своите духовни интереси и напрегна повторно усилия в световната война да реализира своето обединение, но и тя завърши катастрофално за българския народ.

Периода от 1912 г до 1919 г беше мъртъв в историята на нашето читалище.

Свърши се войната, минаха маркезетените 19 и 20 години, позараснаха раните по народната снага и нашата следвоенна младеж, запазила нещо от жизнения пламък на предците, пак понесе факела на народното читалище. На сцената изкочиха вече нови сили, нова генерация, начело с учителите: Константин Попов, Димитър Желев/написал тези страници от читалищната летопис – б.а./, Генчо Георгиев, Димитър Дачев, Ангел Косев, Стойчо Дачев, Велика Димитрова, агрон. Пан. Попов и младежите:Съби Златев, Димитър П. Шереметски, Дончо Хр. Барболов /пропуснати Ангел Д. Ангелов, Недка Байчева, Станка Златева – б.а./ и Ангел Попов, които подеха тежкия кръст на читалището.

Не може да мине без да отбележим и някои др. дребни прояви на нашата младеж в свръзка с живота на читалището- В желанието си да прояви известна самостойност, известна творческа инициатива младежите:Димитър Желев, Конст. Попов и Ангел Димитров, основаха младежко д-во „ОРИОН”, повече като реакция на стария учител п.Николов, който държеше в ръцете си цялата уредба на читалище „Правда” и не даваше свободен простор на младостта, но то беше еднодневка и с неочакваната смърт на Ангелчо на 8. 08. 1920 г. /убит случайно от пъдаря Петър Марков в „Дренака”/ се тури край на „Орион”.

След него изпъкна друго младежко др-ство, тъй нареченото „Ергенско дружество”, начело с Стойчо Дачев, Дончо Хр. Барболов, Генчо

Пенев и др., което имаше предимно целта да урежда хора и танцувални вечеринки, които излязоха на мода след войните и като всяко модно увлечение бяха в своя разгар през тия следващи години. Особено като се построи салона на Стефан Събев /сега Ангел Кочев/ не минаваше празник без танцувална вечеринка на която редовни музиканти бяха Кръстю Цигуларя и Евтим Николов от Сушица, които със своите „дагулки" монотонно свиреха до приспиване разни „отворени" валсове па де зефир, пандишпан, полка, мазурка и пр. даже и ръченицата минаваше в отворен валс, за да има място за танцуващите двойки в тесния салон, инициаторите нареждаха младежите на няколко смени, и всеки си изчакваше реда.

По тия „танцувални" често ставаха спорове и неразбории поради прежданe и инициаторите – Генчо, Стойчо, ставаше нужда със запретнати ръкави за изкачат на арената да се боксуват с непокорните младежи. Ергенското дружество завърши с оженването на инициаторите му.

Заредиха се пак реферати, „концерти" устройвани в западната стая на старото училище-размери 5.5 на 6 м., височина 2.4 м, от от която се отделяше сцена с дълбочина 2 м х 3 м., строена от разни сандъци, дъски и вратници, довличани от Байчо Велков и пр. С какъв ентусиазъм, свойствен само на безгрижната младеж, сме подготвяли нашите пиеси из разни мази /у Тодора Костадинова/ плевници и забутани стаи. Денем на работа в полето и вечерта, макар и изморени, пек намирахме сили да разучаваме разни комедии като: „Благородникът", „Инатът на жените", Парите, Славата на жените, Паскалчо, Укротяване на опърничавата и т. подобни комедии и фарсове и да пеем до пресипване „Долу до", „Гъста мъгла е паднала", „Я на попа у селото", и пр. При подготвяне на пиесата „Вампир" от Ан. Страшимиров за Великден /1920 г. – б.а./ правим репетиция точно срещу деня. В 11 часа камбаната заби и всички отидохме на църква без сън. Вечерта излязохме на сцената. Но за младостта всичко е възможно.

ТУК МОЖЕМ ДА ОТБЕЛЕЖИМ и известен напредък в театралното ни дело с въвеждането на сцената предимно светската драма и комедия, като се застъпват даже и класици на нашата първобитна шекспирова сцена, като Молиер-„По неволя доктор”, Шекспир-„Укротяване на опърничавата”, Толстой-„Силата на мрака” и пр.

Застъпена беше задоволително и музикалната страна, като пиесите се предшестваха винаги от декламации, хумористки, соло пение /Надка Байчева/ или хорово /Минчо Казанджиев/. През време на учителстването на последния учител /от с. Балван/, който беше добър цигулар, сформирувахме първия оркестър в селото от него:Д. Желев, Д. Дачев – цигулари, Генчо Георгиев –мандолина, Ст. Дачев – пиколаи пр. и дебютирахме в салона на Стефан Събев, където се помещаваше ч-то, но това стана само 2-3 пъти и най-често свирачите един по един отиваха да танцуват и оставаше само Минчо да върши соло ръченицата и валсовете. Така войните довеяха до нас западните танци, които се разнообразят с разни чарлстони, фокстроти, уанстепи, шими и пр. французки кълчения и измишльотини, в затворени, тесни и нечисти помещения, където младежките тела се къпят в пот и прах чак до зори и на отиване по домовете си в кал и студ посаждат в крехките си дробове бацила на разложението. А кръшното ни народно хоро, с чисто българските: ръченица, куцата, пайдушка и пр. постепенно се изоставиха и бабите се принудиха да придружават вечер щерките си по „танцувалните” и да се подрусват на хоро в смрадния салон когато се изкомандва:”едно хоро за бабите”.

ТАЗИ ЗАПАДНА МОДА донесе у нас на селянките и подрязаните коси родоначалница на които е мадам Стефана Йорданова /прогимназиална учителка от 1929 до 1934 г./, която с своите „бретони” и „буби коприни” съблазни някои моми и млади булки да си изрежат косите „а ла гарсон” а ученичките тя собственоръчно подстрига поголовно. В

скоро тази полезна мода се наложи и на старите жени и днес дългите коси минаха в изключенията.

ПРЕЗ Т. НАР. МЛАДЕНЧЕСКИ ПЕРИОД на след военното развитие на нашето ч-ще, по инициативата на младите учители: Коста Попов, Дим. Желев, Велика Д. Желева, ангел Косев и проходящи учители като Стефна Ст. Тошкова от Чаир, Стефана Йорданова от Гор. Оряховица, Тодора Мочева от В. Търново, Райна Иванова от гр. Габрово, Недка Бамбукова от Дряново и др. бяха изнесени следните пиеси: Скъперникът, Пред прага, Бай Ганю, Пленикът от Трикери, Забравен грях, Сватбата на Кречински, Силата на мрака, Човекът без сърце, Зла свекърва, Тъмни зори, Луди млади, Боряна, Край мътния поток, /Майстори/ и др.

В „Пленика от Трикери" в главните роли участваха стария у-л Георги Попниколов и жена му Русанка, па и цялото им домочадие, които често украсяваха бедната ни сцена с големия козиняв чувал на Атанасца Витановата, и с разни маси, столове, покривки, килими и прибори на у-ла Георгя …Последният участваше и в пиесата „Скъперникът" /8. 1. 1924 г.- б.а./ от Молиер, при представянето на която посетителите Стойчо Дачев и Пан. Попов, алкохолно настроени, апострофираха /с думите СЮЗ де и др. – б.а./ стария учител и някои от другите артисти и по тоя начин предизвикаха прекратяване на пиесата и впоследствие бе заведено дело от /у-ля/ Г. Попниколов срещу двамата смутители на реда, което коства на Пан. Попов уволнение от агрономство, а на Стойча – мъмрене в Шуменския учит. Институт, а на артистите – разтакане по следствия и дела в Гор. Оряховица и Стражица и разваляне дослука между стария у-л и др. млади учители, понеже първия се беше амбицирал на непокорните свои ученици и искаше да ги накара да вървят по пътя, който той им сочи.

Със създаването на Закона за нар. читалища през 1929 г. от Никола Найденов – министър на нар. просвета, народните читалища се поставиха под надзора на М.Н.Просвета и им се осигуриха някои приходни

източници – 5% от доходите от училищ. имоти, оземляване и пр. Съгласно този закон чит. Н-ство на два пъти – 12. 05 и 17.12.1929 г. отправя молби до общинския съвет да бъде оземлено с 20-30 декари от закръглената общ. Мера, но тогавашните нейни общинари не го оземлиха.

25 ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ

Като по знаменателно събитие в живота на читалището може да се отбележи 25 год. Му юбилей на 30. 01. 1930 г., когато последното се помещаваше в дюкяна на Байчо Велков. От настоятелството бе изработена програма на отпразнуването и бе избран юбилеен комитет начело с свещ. Г.п. Вениаминов, като напечатаха 700 лв. разни апели и надписи, като „Член основател", „читалищна полиция" и пр. и отправиха множество покани да свещениците от околн. Села, предствавители на окол. Читалища, да нар. представители, владици, окол. Управители, съдии даже и до Н Величество. На 29. 01 имаше вечерня. На 30. 01 на многото разпратени покани се отзоваха само трима свещеника и представители на читалищна в с. Чаир и Лозен. След празничната литургия, извършена от свещ-те Лозенски, Стражишки и Климентински, в църквата говори свещ. Ив. Захариев за Св. Антония. След отпуск църква народа се отправи в шествие към мегдана през читалището..Поради хубавото слънчево време всички застанаха на улицата пред /дюкяна/ на Байчо Велков, където се извърши молебен за Н.В. Царя и за членовете основатели. Шуми Марица. След това се почнаха речите и поздравленията. Пръв говори пр-ля на читалището Дим. Ангелов. Той даде изчерпателни сведения за основаването на ч-щето, неговия 25 г живот, название „Правда" и пр.

След него говори учителя А. Косев от името на местната кооперация „Трудолюбие", който изтъкна, че кооперацията е рожба на др-ство „Правда". От името на въздържат. Д-во „Нов живот" говори учителя Д. Желев, който също спомени, че възд. д-ство е млада клонка на ч-ще „Правда"След това се изказаха поздравления от Симеон Даскалов, пр-л на

ч-ще „Просвета” в с. Лозен и от Ив. Ив. Попов-от името на Чаирското ч-ща „Възпитател”. Особено назидателни бяха думите на последния, който каза: че читалището е носител на наука и морал, но чрез него могат и да се промъкнат в душите на младежта и лоши неща – тук той посочи пагубното влияние на порнографната литература, криминалните и авантюристични романи, където се говори за любов, страсти, убийства, и жестокости, която литературата носи само покруса на младите души. Той порица и модерните танци в противовес на кръшните народни хора. Накрай той много уместно забеляза, че не вижда предмета-причина за днешното тържество, на което се дава такъв вид и блясък, т.е. няма резултат от 25 г. дейност и пожела скорощно изграждане на читалищен дом, като реален израз на усилията на читал. дейци. След това се направи обща снимка на площада срещу къщата на Иван Коев от фотогр. Ангел Македонски.

След обед музиката свири хора чак до вечерта. През време на празника читал. комисия окачваше на присъстващите ленти с надписи:”Любов към науката, любов към хората, ето нашето знаме, под което ще застанем”, „”Читалищното дело е апостолски дело и заслужава жертви”, „Читалището е извор на нравствена чистота и християнски добродетели.” Вечерта имаше литературна вечеринка, на която учителите изнесоха пиесата”Зла свекърва”. На вечеринката свещеника прочете поздравителна телеграма от Чаирския свещ. С. Бозаджиев, от г-н Ст. Трахилов – от постоян. Комисия – Търново, който впоследствие издейства от последната сумата 10,000 лв. за хонд постройка ч-ще, от нар. представител Ст. Бояджиев – Гор. Оряховица, от пр-ля на Върховн. Читал. съюз-София, от пр-ля на ч-ще „Развитие” в Стражица, от полиц. Пристав Стражица и накрай телеграма от Н. В. Царя, който благодари за отправените му благопожелания от името на юбилея.

ЗА „НОВ ЖИВОТ”

Все в тоя период от време 1922-34 г. по инициативата на младите учители Д. Желев, Генчо Георгиев, Велика Д. Желева и една значителна група младежи – Ив. Ив. Василев, Ив. Костадинов, Анчо Попов, Димитър П. Шереметски и пр., може да се каже като млада издънка на ч-ще „Правда”, въздигна гражданско неутрално въздържателно др-ство „Нов живот”,което приютяваше своята скромна архива и библиотека в едно от чекмеджетата на читал. шкаф. Изнасяше реферати и пиески с въздържателно съдържание пак в читалищното помещение. Въздържателната идея, като реакция на след военното опиянчване и разюзданост, обхванала не само България, но и целия свят. И в училище и ученици се пазеше пълно въздържание, което преминаваше от там и в семействата дори.

Младите ергени, минали през тая школа се срамуваха да пият и пушат пред момите и възрастните. Даже и свещеникът Г. п. Вениаминов беше захвърлил цигарата и държа реферат”За вредата от тютюнопушенето”. Но българинът, както горещо възприема разните идея, навяни му от вънка,, било като мода или увлечение, така бързо им се насища и търси други пътища за задоволяване своите нужди и пороци, даже и в ущърб на собственото си здраве и дълголенствие. Той отново преви врат по хомота на алкохолния змей, особено след пропадане на американската възбрана в 1932 г., където отново възтържествува „цар Алкохол” в лицето на световния алкохол. Капитал, който чрез подкупна пропаганда изкара алкохолната забрана едва ли не виновна за икономическата криза и безработица в новия свят. Така и у нас, въпреки хилядите опити, статистики и изследвания в полза на въздържането, нашата интелигенция и младеж бяха обхванати от една психоза на силни преживявания на използване на силни наркотици, с цел за по-чувствени наслади и духовни сили по емиферни увлечения, настана периода на джаз-

банда, изкълчените чарлстони и фокстроти, на нещо сладострастно-гротескно, и тоя упадък на върховете и градовете се разля и по народната снага. Младежта днес бърза да изживее всичко на един дъх, стреми се да надмине възрастните, и тоя динамизъм в пороците и страстите хвърля тъмна снага на целия и последващ живот, като покрусява младежкия идеализъм и жизнени сили, а оставя у нея само умората, преситеност в чувствата и негодност за по-нататъшните изпитания в живота.

С НАМАЛЯВАНЕТО на учителския персонал в селото, било поради съкращения, било поради премествания в други селища: Д. Желев, Конс. Попов, Генчо Георгиев, Д. Дачев, Марко Д. Петров театралната дейност на читалището позамира и по задължение се представят някои пиеси от наличния учит. персонал от 3-4 души, допълнен от някои младежи като: Ачо Попов, Георги Марков, Стамат Костадинов, Йорданка и Ганка Димитрови, Кино, Цонка и Койка Маркови и др., които впоследствие се обособяват като отделна любителска трупа при читалището. Тази трупа прие грижата по изнасяне на пиесите, ръководена от учителството и допълнена от учениците-гимназисти.

НОВ ЧИТАЛИЩЕН ДОМ

През есента на 1933 година, когато училището беше преместено в ново здание, старото училище бе предадено на читалището, което със собствени средства – около 10000 лв. го ремонтира, като подкрепи покрива с нови греди и стълбове, изкопа го надолу с около 60 см. И подкова с дъски, като съедини двете западни стаи в едно, като построи на източния край подвижна сцена на 3 големи маси и по тоя начин се сдоби с по големичък салон в размери 5.5 м и 9 м. дължина, 3 м. височина и сцена 3х3 и 2 малки прегрдки отстрани, едната от които с изход към изток. Стая. Третата източна стая бе приспособена за кметско наместничество. Обаче всички тези ремонти и кърпежи бяха временна работа – отлагаха нуждата, но не я задоволяваха, понеже зданието беше прогнило, паянтово, покрива

изкривен и на няколко места течение, а северната стена беше издута навътре, готова всеки момент да рухне. Пък и по плана на селото това здание оставаше на улицата, ето защо все по настойчиво на всяко чит. Събрание се повдигаше въпроса за постройка на нов читалищен дом. След дълго обмисляне и мъдрувания през 1937 г. решихме да строим ново здание, комбинирано за читалище, кооперация и общински дом, в мястото на кооперацията. Обаче впоследствие кооператорите решиха да строят отделно и общ. Съветници Дачо Стойчев, Дим. Желев, Йордан Статев и км. Наместник Ив. Ив. Василев, заедно с чит. Членове и управа, решиха да строят общ. Дом с читалищен салон, на мястото определено за целта – двора на Дачо Стоянов. През есента същите съветници издействаха от общ. Съвет в с. Теодосиево общината да поеме постройката на новото здание със средства на общината и помощ от наличните читалищни суми – фонд постройка ч-ще – около 55,000 лв., като за целта гласуваха сумата 100,000 лв. постъпления от продажба на дворни места, в селото.

Започна се трескава работа по подготовката на строежа – план, средства, материали. В тая работа взеха активно участие: км. Наместник Ив. Ив. Василев, общ. Съветници Д. Желев, Дачо Стойчев и Йордан Статев чит. Н-ство в състав: предс. Д. Стойчев, подпредс. Минчо Илиев, секр. Библ. Д. Желев, касиер Ан. Косеув, членове: Тод. Т. Джипов, Съби Колев Цоню Петров – пров. Комисия: Ив. Ив. Василев, Марин Килифарски и Дим. Димов, учителя Стойчо Дачев, при пълната подкрепа и съдействие на кмета на общината – Никола Шехиров /от гр. Шумен/ и бирника Минчо Иларионов. Пък и цялото население на Гор. Сеновец, с малки изключения, се приобщи към идеята за строеж и подпомагаше кой каквото може. Бе решено постройката да се извърши по стопански начин, като населението направи безплатно изкопите на основите, /по трудов наряд/ и превози всички материали – камъни, пясък, тухли.

Кооперацията се сдоби със собствено място и пое постройката по същия начин, в същото време – 1938 г. и от същото население.

Изготвянето на плана и ръководството бе възложено на В. Търновския архитект – Петър Балтов за 6000 лв., 1% от предполагаемата стойност на постройката. Още през март 1938 г. бяха пратени плановете МОСПБЛ. на утвърждение. За наше щастие, през това лято идеха в село много тузлушки турци, които караха дялани материални дървета. С разполагаемата сума по ф. постр. Ч-ще ние накупихме почти всичкия дървен материал от тях, като греди, каприори и пр. доста износно, а в последствие купихме от Гор. Оряховица чамов материал за била, столици и биндери. През лятото пазарихме Васил Янков – гърка от Върбовка да изработи тухлите – 100,000 парчета по 60 ст. Като ги изпече с наши дърва. Такива набавихме от кастрака на стотина дъбови дървета из „Дренака", които окастрихме и превозихме по трудов начин през пролетта, а дребния кастрак продадохме и купихме 5 тона каменни въглища за тухлите. Изработването на тухлите стана на ул. „ХР. Ботев" срещу двора на Дачо Ангелов.

Закупен бе и превозен от населението пясък около 200 кубика от с. Царски извор. Също бяха закупени и превезени от частните кариери /понеже общинската бе затрупана/ около 500 кубика камъни за основите. През лятото ни доставиха на мястото около 800 кг вар от с. Шереметя по 75 ст. кгр. средно и го огасихме. До края на м. август всички тия материали бяха на място постройката, обаче план не беше още утвърден. През лятото Минист. На бл-то два пъти го връща на корекция и едва третата корекция бе утвърдена на 21 септември 38 г. Докато дойде техническата комисия от Търново да даде строителна линия се изминаха десетина дена ценно време, след което се почнаха изкопите на основите по трудов начин. Запретнаха се маже ,жени и деца на работа – едни копаят, други изхвърлят пръст, а

трети – я извозват с коли надолу в двора на Ст. Витанов – същинска мобилизация.

Дядо Атанас Килифарски, със стариите си, навред беше пръв и повеждаше народа, за пясък, за камъни, возене пръст, даваше помощ.

За десетина дена изкопа на основите, дълбок 3.154 м. беше готов, и почистено наоколо. Дойде пак техническата комисия и прие изкопа.

От кмета бе назначена техническа комисия в състав: предс. секр. бирн. М. Иларионов, кмет. Н-к Ив. Ив. Василев, общ. Съв. Д. Желев и директора Стойчо Дачев, която да прави доставките на материали, да отдава работа и пр. Постройката до покрив беше отдадена на предприемача Стою Василев при следните цени на метър: каменна зидария по 50 лв,м3, тухлена зидария – 45 лв м3, гредоред 5 лв.квм. покривна констр-ция – 30 лв-кв м., куфраж – 9-5 лв м2

Основната зидария се започна на 5 октомври и за десетина дена изкочи над земята.

На 16 .Х. полагане основния камък

Поканени бяха всички околни кметове, няколко свещеника и началствуващи лица. Обаче се отзоваха само окол. Управител Георги Иванов, полиц. н-к Антонов, нар. представител Дончо Узунов и кметовете Д. Дечев-Д. Оряховица, Хр. Колев-Цар. Извор, Лозенския и 3 свещеници. Присъствуваха общ. Кмет Н.Т. Шехиров, бирн. М. Иларионов и няколко теодосиевски съветници. Времето беше сухо и топло като лято. След отпуск църква отидохме на постройката, където бе построен аналой с горски зеленини. Произнесоха речи: Окол. Управител, Д. Узунов и кмета Шехиров. След това се изказаха поздравления от Дядо Атанас Килифарски, Д. Желев, Ст. Дачев. Присъстващите подписаха възпоменателен документ, запечатаха го в едно шише и го зазидаха в основите на зданието. След това гостите бяха отведени в училището на

обща трапеза. Обзавеждането на това тържество ни стори 3000 лв, събрани между инициаторите и чиновниците.

Работата по постройката продължи усилено-делник и празник, поради привършване на строителния сезон на 2 декември 1938 г. зданието беше покрито, като времето за наше щастие беше хубава – само три дни имаше силен дъжд – и не позволи работа. След приключване на този строеж до тази дата постройката възлезе кръгло на триста хиляди лева, при следните строителни условия: черно дялано дърво средно по 900 лв.м3, чамови греди – по 2000 лв.м3, Вар-шереметска-по 75 ст. кгр. – негасена. Плански тухли – 60 ст. Парче, цимент – 85 лв. торбата, бетон. Желязо – 8 лв. кг р., цигли-Канджев-1.58 лв. парче, чукан чакъл – 60 лв. м3, каменни стъпала по 100 лв. м, надница от 30 до 80 лв. средно 51 лв.

ПРЕЗ НАЧАЛОТО НА 1939 г. съставихме комитет: цялото чит. н-ство, км. Наместник и общ. Съветници – който да събира волни помощи за доизграждане ч-то. Отправихме писмени молби до МОСПБЛ. М Н Просвета, В-Ч-Съюз, Плев. зем. камара и до някои нашенци извън селището. Отзоваха се: М Н Просвета с помощ 5000 лв. и МБЛ-то-8000 лв. и после-2000 лв. Комитета обходи селото и събра помощ в натура и пари, и по този начин се събра сумата около 4000 лв., к която направихме столарските работи – Георги Марков и вътрешната мазилка – Никола Василев,- на входа, стълбището, коридора, две стаи за нам-то и вестибюла на читалището, използван за читалня. Още през есента км. нам-во се премести в новото помещение. Общинския съвет гласува за 1940 г. извънреден облог по 4 лв. на декар-3600 лв. за доизкарване на читал. салон.

През 1940 г. столарските работи бяха изработени от Стойчо Я. Стойчев – Теодосиево – прозорци и врати на салона и актьорските стаи – а вътрешната мазилка и подове – Стою Василев и всичко това възлезе на стойност 68000 лв. като недостига от 3200 лв. се пое от кооп. „Трудолюбие”, който заем и се плати от общината през 1941 г. Горните

изработки се платиха при следните цени: Георги Марков – столарски работи на км. н- ство – врати и прозорци 438 кв м. Подковаване подове-10 лв. кв м., столарски работи на салона и акт. Стаи-Стойчо Янков Стойчев-Теодосиево-прозорци 34.16 кв м. по 446 лв кв м. И врати 10 кв м по 392 лв. кв м.

Вътрешната мазилка на км.н.ство – Никола В. Овчаров – 500 квм.х25 лв. квм. – стени 10 лв квм.

ПРЕЗ ЗИМАТА НА 1940 г. се почна в новия салон усилена театрална дейност, като младите, в желанието си за надпревара, се разделиха на две групи/предимно по политически подбуди – б.а./

КООПЕРАТИВНА-начело с Анчо Попов, Стамат Костадинов, Марин Д. Димитров, Косю Ив. Ганчев, Йордан Дачев, Гана Димитрова, Койка Маркова и др. /прогресивната – б.а./ и ЧИТАЛИЩНАТА-група-начело с Цоню Петров, Съби Колев, Николов, Венко Попов, Дачо Киров, Кънчо Косев, Пена Ангелова, Мария Събева, Райна и др. /бранници и националисти – б.а./

През тоя сезон бяха представени от двете групи десетина пиеси – масово посетени, и бяха изплатени направата на сцената от Георги Марков за 1000 лв /с читал. материали/, платната за завеса и кулиси.

През лятото на 1941 г. по подканата на Недю Пенчев от с. Царски Извор, чит. Н-ство отдаде на последния рисуването на завесата и кулисите с блажни бои за 2500 лв.

30. 07. 1941 г. написал/п/ Д. Желев

Снел преписа/п/ С. Д. Ангелов